СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 71. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 28 березня 1933. VOL. XLI. No. 71. Jersey City, N. J., Tuesday, March 28, 1933. THREE CENTS.

ЗНОСЯТЬ ФАРМЕРСЬКУ РАДУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт розпочав реорґанізацію ріжних урядів, яка має заощадити державі річно $100,000,000. В першу чергу рішився президент злучити сім ріжних хліборобських установ в одно фармерсько-кредитове бюро. Згідно з тим пляном буде теж знесена „Федерал Фарм Борд". Плян той буде виконаний на протязі двох місяців.

УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКЕ ЗБРАТАННЯ ЗРОСТАЄ.

ЕЛІЗАБЕТ (Ню Джерзи). — Скликане Українським Демократичним Клюбом українсько-литовське протипольське віче стягнуло минолої неділі до Українського Народного Дому масу публики. Простора галя була переповнена. Були заступлені церкви й всі національні українські й литовські товариства.

Віче відкрив гром. М. Ґалинович, а проводив ним в анґлійській мові Марсел Вагнер, адвокат з Джерзи Сіти. Від української церкви говорив о. Чаплинський, а від литовської о. Сімонайтіс. Головну промову виголосив д-р Л. Мишуґа. З українських бесідників говорили ще гром. Р. Слободян і Г. Євусяк, а з литовських один бесідник від старшого покоління і Ч. Вільніскіс від молодого. Співав український хор під проводом п. Ядловського, а литовський під проводом литовського композитора п. Жілевічюса.

Всі бесідники пятнували Польщу та взивали до українсько-литовського обєднання. А який поважний і святочний був настрій на вічу, пізнати найкраще по тім, що хоч воно тревало три години, ні одна особа не опустила за той час галі.

УКРАЇНЦІ НА НІМЕЦЬКІМ СВЯТІ.

НЮ ЙОРК.—Німецька орґанізація „Дер Штальгельм" стягнула на своє свято, яке відбулося минулої суботи в Йорквіл Касіно, понад 1,500 публики, між якою видно було поважне число української молоді. Це були головно Січовики Чорноморської Січи в мундурах і українські танцюристи в народніх строях. Січовики й танцюристи взяли участь в офіціяльній святочній параді „Штальгельму", яка відбулася при звуках військових бенд. Потім українські танцюристи відтанцювали під проводом п. Германа кілька українських народніх танків. Німці витали появу Січовиків і танцюристів з великим одушевленням.

Попри німецький гимн відіграно теж американський і український.

З Українців промовив по німецьки отаман Чорноморських Січей, п. Е. Драґінда, вказуючи на Польщу як ворога, спільного Німцям і Українцям. А д-р С. Демидчук взивав по анґлійськи Німців не глядіти на Україну як на теперішню розбиту країну, але як на ту, яка вкоротці стане сильною державою.

Німецькі бесідники пятнували головно жидівську кампанію проти Німеччини.

ВАШИНҐТОН ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЖИДІВ У НІМЕЧЧИНІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту відповів жидівській депутації, яка недавно інтервенювала в справі переслідування Жидів у Німеччині, що вже одержав частинні інформації щодо цього від американської амбасади в Берліні. З тих інформацій виходить, що в Німеччині є цілковитий спокій, коли йде про Жидів. Ніхто їх не чіпає. Були лише деякі дрібні потурбовання, які треба виправдати тим, що вони мали місце в революційнім часі, коли Наці приходили до влади.

ПІДПАЛЮЮТЬ КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ.

МОНТРЕАЛ (Квебек). — В Канаді, в провінції Квебек, згоріли в останніх часах три католицькі церкви наслідком підпалу. А минулої неділі вибух огонь у римо-католицькій церкві св. Жака, і то в хвилі, коли проповідник сходив з проповідальниці. В церкві було коло 2,000 людей. Повстала страшна паніка, бо кілька жінок кинулися з ґалерії вниз. Але вдалося придушити гістерію жінок і в той спосіб не допустити до катастрофи в людях. Всежтаки було 15 ранених, між ними 6 пожарників. День перед вибухом пожежі якась жінка остерігала ігумена перед тою пожежею. Поліція не може впасти на слід тих, що допускаються тих злочинів. Шкода в церкві виносить яких $500,000. Це зістала знищена одна з найстарщих і найкращих церков з історичними старими памятниками.

ШУКАЮТЬ ПРОКУРАТОРА ДЛЯ НОВОЇ РОЗПРАВИ НАД МУНІЄМ.

СЕН ФРЕНСИСКО. — Тому Мунія будуть наново судити. Тепер шукають прокуратора, котрий би його обжаловував, бо прокуратор з попередньої розправи, де Мунія засуджено за бомбовий атентат, не буде його обжаловувати при новій розправі.

ВИЛОЖИЛИ СОЦІЯЛІСТИЧНУ Й КАТОЛИЦЬКУ ПРОГРАМУ.

НЮ ЙОРК. — До студентів Колюмбійського університету говорили про потребу соціяльних реформ: Нормен Томас, соціялістичний провідник, і о. Джан Раєн, професор католицького університету у Вашинґтоні. Томас поборював капіталізм, а о. Раєн пояснював соціяльну програму папи Пія XI.

ПЕРЕМОГА УКРАЇНСЬКОГО ЗМАГУНА.

У міжнародніх змаганнях у Штрасбурґу за мистецтво Альзації і Льотаринґії перше місце і титул мистця здобув український змагун Гаркавенко. ПАТ, подаючи цю відомість, назвав Гаркавенка польським змагуном, держачися засади, що всі побідники мусять бути Поляками.

СЛІДАМИ КУТЄПОВА.

З Гельзінґфорсу повідомляють, що бувший російський ґенерал А. Козловський, який жив від довшого часу на еміґрації, пропав без сліду. Обставини, серед яких пропав цей ґенерал, пригадують схоплення Кутєпова в Парижі. Поліція покищо не видала жадного комунікату в цій справі. Схоплення Козловського викликало в кругах російської еміґрації в Фінляндії велике занепокоєння. Бувший ґенерал Козловський грав визначну ролю серед еміґрації та — як кажуть — удержував звязки з централею військових орґанізацій у Парижі, яких провідником є наслідник Кутєпова, ґен. Мілер.

ПЕРЕШКОДИ В КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ РОБОТІ НА СЕЛІ.

В Ласківцях, пов. Теребовля, побилися між собою кілька хлопців. З того зробила повітова влада велику річ і наложила на село кару: ставити що ночи кільканацять вартівників, а крім того не дає дозволу на вистави та концерти. При чому тут читальня і її члени? Коли побилися хлопці на селі, то на те є поліція, суд і кримінал. Та тут мабуть кориня лиха треба шукати в тім, що новий управитель школи хоче насильно спольонізувати українську школу, а громада проти того бороняться. Коли не може здержати людей від читальні, то бодай так їй шкодить!

КАРА ЗА СВОБІДНЕ ВЖИВАННЯ НОЖА.

Свобідне вживання ножа запровадило за крати чотирох українських хлопців з Овкбори, Ман., коли 22 лютого відбулася їх розправа перед поліційним суддею Рідом в Шол Лейк. На танці, що відбувся 26 січня, вийшла сварка між хлопцями, яка на другий день прибрала вид боротьби на ножі; в тій боротьбі два брати, Андрій і Йосиф Скавінські, були покалічені ножами, а покалічили їх Сем Яник і Микола Войтович. Яник і Войтович дістали оба по два місяці тяжких робіт, але по місяці дістали також Андрій і Йосиф Скавінські за те, що брали участь у бійці. Тед Скавінський, також учасник бійки, дістав два тижні; іншого обвинуваченого, Стефана Дунеця, оправдано.

Були обвинувачені також Тоні Солонинка та Волтер Воловйч, але вони на розправі не явились і тому видано варанти на їх арештування.

СТРАЙК У 100 ФАБРИКАХ.

Страйк, який вибухнув у промислі панчіх в Александрії коло Лодзі (Польща), загострився. Всі фабрики цього промислу унерухомлені. Переговори, які провадили обі сторони, не дали жадних вислідів. Загалом страйкують около 100 фабрик.

АРЕШТУВАЛИ ВИЗНАЧНОГО ШПИГУНА.

В Букарешті (Румунія) арештовано представника чеської фірми Скода, яка виробляє зброю, Бруна Селецького. Його обвинувачують у підплаченню багатьох румунських міністрів та визначних діячів, а також у шпигунстві на користь Росії.

СПАЛИЛИ АКТИ.

В Тичині біля Ряшева невідомі люди закралися до бюра коморника Балуші, вкрали частину актів і екзекуційних книжок, які опісля спалили в пекарській печі того дому.

ЛЯВІНА ЗАСИПАЛА ТРОХ ЛЕЩЕТАРІВ.

У Ворохті лявіна засипала трох лещетарів зі Львова. На вістку про те заалярмовано зараз військо і перебуваючих у Ворохті лещетарів. Їм вдалося вратувати двох лещетарів; третій згинув, засипаний лявіною.

СТРАТИВ ОКО ЧЕРЕЗ ЗАБАВКУ ДЛЯ СИНА.

Сумна пригода стрітила громадянина міста Брендону, Ман., Василя Ганулю. Він хотів помогти свому синови зробити якусь забавку і взявся перепилити для нього неекспльодовану гільзу, думаючи, що вона вже зужита. Одначе гільза експльодувала йому в руці і поранила пальці, лице та око. Безнадійно скалічене око виняли лікарі в Дженерал Госпіталі у Вінніпеґу.

84 МІЛІЯРДИ СВІТЛЯНИХ РОКІВ.

Як великий світ?

Ось питання, що його важко розвязати. Всежтаки Айнштайн, творець теорії зглядности, подав виміри всесвіта.

По його гадці, розміри всесвіта є визначені скількістю матерії, яка знаходиться в ньому. Чим більше матерії, тим менший простір, що його занимає та матерія, і навпаки, чим менше матерії, тим більший простір.

Астрономічні обсервації дозволили визначити середню густоту матерії у всесвіті. Виявилося, що у всесвіті існує поверх 2 міліони зоряних систем, які є уложені довкруги нас у проміні 140 міліонів літ світла. Кожна з тих систем складається з безлічі міліярдів зір, от гейби наша молочна дорога. На тих основах можна обчислити середню густоту всесвіта і його розміри. Є вона дуже мала, бо 15 октиліонів разів менша від густоти води. Тому й розміри всесвіта є кольосальні. Його промінь числить 84 міліярди світляних років. Є це незвичайно багато, коли зважити, що один світляний рік — це віддаль яку перебігає світляний промінь зі скорістю 300,000 км. на секунду в часі одного року!

Такого великого простору не можемо оглянути; найкращий телєскоп, що знаходиться в Америці й має сочку проміру 2.5 м., дозволяє оглядати ті твори, які знаходяться не дальше як 140 міліонів світляних років від нашої землі. Значить те, що досі змогли ми доглянути, є ледви 1/600 частина проміня всесвіта, тобто досліджено ледви одну міліярдову частину простору. Решта жде ще на своїх Колюмбів.

ЗОЛОТИЙ СКАРБ У ФУНДАМЕНТАХ СТАРОГО ДОМУ.

Підчас бурення старого дому у Римі робітники натрапили на скарб, замурований у фундаментах дому. В залізній касеті знадено велику скількість старинних золотих монет, ваги 17 кільоґрамів, вартости 8 міліонів лірів. Слідство виявило, що цей скарб закопав тому 50 літ один нумізматик, який був великим скупарем і не хотів лишити свого скарбу спадкоємцям.

ДОЛЯ ЛЮДИНИ БЕЗ ОБОХ РУК.

В останньому часі пробігла чеською пресою дуже ориґінальна вістка про нещасливого безрукого редактора, Франтішка Філіпа. Ілюстровані часописи навіть принесли численні знимки Франти Філіпа, як він меле ногою каву на млинку, пише ногами на машині (між двома пальцями ніг має два олівці, якими натискає ґудзики), як розтинає ножицями (які держить пальцями правої ноги, а лист лівою ногою) ранню почту, і багато ріжних знимок, які наглядно вказують на те, що Франта Філіп, ученик Бакульового інституту, всеціло заступив свої руки ногами.

Ця справа, як звичайно, дуже зацікавила чеські жінки, котрим бідний Франта мусів дати інтервю, яке було уміщене у „Пражанці" ч. 7. за лютий 1933.

„Народився я перед 28 літами... Коли мене приніс бузьок, я не мав уже двох рук, які мені дотепер не виросли... І по довгих зусиллях руки мені заступили ноги... Тому я присвятив більше ніж десять літ на перевиховання своїх ніг на руки... Сьогодня можу сміло сказати, що рук взагалі не потребую... Я добре сам ногами наїмся, протягом 10 хвилин одягнуся, обголюся, зачешуся... Їжджу на коні, на човні, кермую ногами автом. Одною з найбільших моїх побід — це було упорядкування власного мешкання. Коли я й це переміг, від тої хвилини я перестав бути звіром, а став чесним членом людської суспільности..." — От уривок з інтервю чеського безрукого редактора Франтішка Філіпа.

САМОГУБСТВО.

В поїзді на лінії Тернопіль-Збараж застрілився учень торговельної школи, Непокульчицький, син залізничника зі Збаража. Причина самогубства — родинні непорозуміння.

КРАДІЖ 1,200 ДОЛЯРІВ.

До Львова приїхала графиня Дунін-Борковська з Мельниці, пов. Тернопіль. П. Борковська їхала саньми. При вул. Фредра зупинила сани й вступила до склепу, де пригадала собі, що на санях лишила торбину з 1,200 долярами. Коли вернулася по торбину, її вже не було. Львівські злодії мають добрий нюх.

МОСКОВЩИНА ЗМЕНШУЄ ЗАГРАНИЧНІ ЗАКУПИ.

Нема валюти на заплату заграничних товарів. Радянський уряд мусів через те обмежити закупна за границею для промисловости на 21 міліонів рублів у золоті. Народній комісар тяжкої промисловости наказав, щоби замовляти лише такі машини або частини до них, яких ніде в Радянщині не можна виробляти.

ПОЛЬЩА ШУКАЄ ПІДТРИМКИ В МАЛОЇ АНТАНТИ

ХОЧЕ НАХИЛИТИ МАЛУ АНТАНТУ НЕ ДОПУСКАТИ ДО РЕВІЗІЇ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Місцева преса багато пише про приїзд до Праги польського міністра закордонних справ, Бека. Він має приїхати сюди 1 квітня для переговорів з чехословацьким урядом. Бек старатиметься добитись від Чехословаччини та від малої антанти, якої членом є Чехословаччина, рішучих заходів проти ревізії мирових договорів. Можливо, що з Праги Бек поїде до Білгорода.

Деякі чеські ґазети вже тепер виступають рішучо проти анґлійської та італійської геґемонії в Европі. Вони закликають усе славянство обєднатися для боротьби з протиславянською політикою Італії та Британії. Очевидно, такі ґазети вважають, що одним з головних оборонців славянства має бути Росія.

ГОЛОСИ ЗА РЕВІЗІЮ ДОГОВОРІВ ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Ґазета „Ді Таймс" виступила з більшою редакційною статтею, в якій домагається рішучо ревізії всіх мирових договорів. Ґазета заявляє, що поки існують оті договори, які побудовані на насильстві, доти не буде спокою в Европі й будуть даремними розмови про роззброєння й пацифікацію Европи.

„Ді Таймс" каже, що Европа переживає тепер такий грізний час, що великі держави не можуть звертати уваги на протести проти ревізії мирових договорів, які йдуть від малої антанти та взагалі від тих держав, котрі більше, нім їм належиться, придбали собі тими договорами. Ревізію мирових договорів може почати Рада Амбасадорів: Анґлії, Італії, Франції та Німеччини.

СЕРБИ ВВАЖАЮТЬ АНҐЛІЮ ВОРОГОМ СЛАВЯН.

БІЛГОРОД (Югославія).—Місцева преса зприводу проєкту ревізії мирових договорів, який висувають Мусоліні та Мек Донелд, пише, що Анґлія знову вертається до своєї традиційної протиславянської політики. Бувший премієр Югославії, Корошевич, закликає до скоршого порозуміння Польщі з малою антантою та до порозуміння Славян з Росією.

ЯПОНІЯ ВИСТУПАЄ ФОРМАЛЬНО З ЛІҐИ НАЦІЙ.

ТОКІО (Японія). — Нарешті уряд оголосив ґрунтовно умотивоване формальне виступлення Японії з Ліґи Націй. Цей документ переслано негайно до Женеви на адресу секретаря Ліґи Націй. Притім Японія заявляє, що вона далі буде старатися піддержувати якнайтісніший контакт з державами світа, не вяжучи своєї політики з Ліґою Націй.

Притім Японія сподівається затримати в своїх руках ті острови, які відібрано від Німеччини. Японія вважає, що мандат на них їй належиться згідно з таємним договором між нею та державами антанти, який був підписаний в часі Великої Війни.

ҐЕРІНҐ „ЧИСТИТЬ" ФАШИСТІВСЬКІ БОЄВІ ДРУЖИНИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Ексцеси проти Жидів, які до речі не були такими численними, як подала заграничка преса, тепер остаточно припинено рішучими заходами уряду, а особливо заходами фактичного диктатора Німеччини, капітана Ґерінґа, який в уряді Гітлера є міністром без теки. Ґерінґ каже, що з боєвих дружин тепер викинено багато невідповідального елементу, який свого часу вступив до дружини, коли вони формувалися проти волі й перешкод уряду.

Вже кілька днів нема ексцесів проти Жидів, але економічна програма Гітлера, яка направлена проти Жидів та взагалі не-Німців, лишається далі й уряд старається перевести її в життя.

НАСЕЛЕННЯ ЖИЄ В СТРАХУ ПЕРЕД УРЯДОВИМ ТЕРОРОМ.

МІНХЕН (Баварія). — Масові арешти політичних противників гітлерізму переводиться далі. Всі вязниці вже запаковані такими політичними вязнями. Таксамо й концентраційні табори заповнені тисячами бувших ворогів гітлерівського руху.

Населення Німеччини тепер жиє в страху перед фашистівсько-урядовим терором. Кожен, хто не належить до гітлерівських орґанізацій тепер, або не належав раніше, чекає з хвилини на хвилину арешту.

ПОЛЬСЬКІ ЖИДИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

ВАРШАВА (Польща). — Делеґати ріжних жидівських орґанізацій у цілій Польщі рішили запротестувати проти переслідування Жидів у Німеччині орґанізацією масових протестаційних віч та замкненням на один день усіх жидівських склепів і ріжних підприємств. Деякі орґанізації закликають до бойкоту німецьких фабрикатів.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиṫі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДНА НАУКА З ЖИДІВСЬКОЇ ПРАПАҐАНДИ

Завзята жидівська пропаґанда проти переслідування Жидів у Німеччині показала уже нам на вагу роблення протестів для загрожених земляків.

Жиди виконали цю пропаґанду з надзвичайною солідністю. Наперед пресу наповнили вістки про переслідування. Вони постаралися, що про це не замовчала ні одна американська ґазета. Далі постаралися урядити ряд демонстрацій проти переслідування. Ще далі постаралися о відклики визначних орґанізацій проти переслідувань, стараючися при тому, що протест не-Жидів варта більше як протест Жидів, та що чим консервативніший чоловік, тим скорше його протест переконає безсторонних людей, що протест справді має основу.

Ця всесторонність пропаґанди, ріжновидність оборонної акції це одна наука для кождого народа, що переживає переслідування на своїх плечах. Багато людей з таких націй певно подивляли, коли одна нюйорська „таблойдова" ґазета, що розходиться в кілька міліонів примірників, на першій стороні принесла одинокий заголовок: **1,400 Жидів убито.** Це вже здавалося декому вершком пропаґанди. Справді, на це тільки жидівська голова здібна...

Та не минуло дня від того здобутку, й у ґазетах появилася вістка, що Центральний Союз Німецьких Горожан Жидівської Віри видав у Берліні заяву до чужинецької преси, і в тій заяві протестує проти переборщених протестів проти антисемітизму в Німеччині. Цей Центральний Союз показує на неправдивість донесень не тільки про вбивства Жидів у Німеччині, але й про знущання над Жидівками. Такого рода донесення є переборщені, і Центральний Союз скидає з себе всяку відповідальність за викривлювання фактів.

Який вплив буде мати заява жидівської орґанізації, легко догадатися. Ще дехто може буде пробувати пояснити заяву, що в Німеччині терор дійшов до того, що навіть самі Жиди мусять заперечувати переслідування Жидів, але в публичній опінії лишиться всетаки незатерте вражіння з заяви Центрального Союза. І дальша жидівська пропаґанда буде стояти під тіню цеї заяви. Могла би вона цього уникнути, якби замісць говорити загально про десятки й сотки убитих, пропаґанда була держалася поміркованости, якби вона подавала лише такі факти, коли можна рівночасно подати, коли, де, як і кого вбито й ранено.

Така поміркованість лежить не лише в інтересі Жидів, але й усіх народів, що протестують проти переслідування.

ПОДІЛ РОСІЇ

Російські патріоти закликають своїх компатріотів боротися проти визвольних змагань паневолених народів.

(5)

Все найкраще українське Москва присвоїла собі.

Крім економічного визиску України й культурного, правного та всебічно-національного гніту України, Москва ще до того повними пригорщами черпала скарби для себе, чи для своєї Росії, з духової скарбниці українського народу. Українці вчені стали називатися Росіянами, а між ними є імена світової слави, як одесіт професор Мечніков, як Максим Ковалевський, Туган Барановський, Богдан Кистяковський та сотки інших; Українці письменники: В. Гоголь, В. Жуковський, Г. Короленко, Дорошевич, Аверченко та сотки інших; українські артисти, музики, малярі, різбарі, як Щепкін, Солєнік, Левицький, Боровиковський, Бортнянський, Мартос, Цесевич, Рєпін, Судковський, Врубель, Нестерів, Архипенко, Мікеша (артист), Мікешин (різбар), Сковорода (фільософ), Теодорович (друкар), М. Костомаров, Мордовець, Пімоненко й сотки інших. Серед військових такі великі авторітети й творці російської военної доктрини, як ґенерал Драґоміров, Гурко, Рузський, Кондратенто, Юнаків, та тисячі інших видатніших вояків. Тут ми не можемо навіть в тисячній частині перелічити тих Українців, яких видатніші заслуги перед наукою, штукою, військом, технікою й т. п., пішли на рухунок Росії й чиїми іменами Росія ще й тепер пишається перед цілим світом. Подали ми тут імена, які ось так на скору руку прийшли на думку, бо Українців, що віддали свої знання й працю на творення російської науки, культури й могутности Росії годі перелічити тепер. Для того треба складати спеціяльну енцикльопедію й лише тоді ми побачимо, скільки Українці попрацювали для того, щоб утворити велич „тюрми народів", яка називалася Росія.

Та це не все. Є такі національні страти України від її підлеглости Москві, що їх ніяким чином не можна підрахувати. Кожда держава старається розвивати національну економіку, фінанси, поліпшувати матеріяльний стан населення, поліпшувати його фізичний стан, виховувати певну характерність нації й плекати силу духа, плекати національну культуру й т. д. Саме на Україні все це Московщина нищила й нівечила. Всякий прояв національного відродження, чи то духового, чи економічного, чи навіть фізичного, придавлювався і нищився. Українська промисловість будувалася так, щоб вона залежала від московської, українські залізниці будувалися так, щоб вони визискували Україну, а збагачували Московщину, українські торговельні підприємства будувалися так, щоб вони творили загальноросійську цілість, а не окремий хоч би навіть областний орґанізм. На Україні плекався капіталістичний лад, але не український, а московський, де московський капітал був визискувачем, а всі прибутки свої та зарібки він приносив до Московщини.

Українські талани на ріжних ділянках державного, громадського чи наукового життя або бралися на службу Росії, себ то Московщини, або нищилися ріжними способами, коли вони були оригінальні українські й годі було їх обернути на „общерусскіє" й т. д. Хіба можна підрахувати, або навіть собі уявити, всі ті талани, які загинули серед нашого народу, не розцвівши. Колиб Україна не була кольонією Москви, а мала власну державу, то тодіб держава відшукала ті талани, далаб їм державну підтримку, як це роблять всі інші народи й держави. Тоді і українська культура, цивілізація української нації виглядалаб не так, як вона виглядає тепер.

Підстави української державности.

Український нарід має надзвичайно міцні підвалини для свого економічного та культурного розвитку. Багацтва української землі й підсоння, а разом з тим і невичерпані богацтва народньої вдачі штуки, вікових традицій і т. п. все це потрібує свого систематичного розвитку, який можливий лише тоді, коли Україна буде вільною державою, бо лише тоді народ її зможе виявити всі свої якости й плекати своє національне життя. Отсе та основна причина, яка веде український нарід до створення власної держави, а не „чужоземні інтриґи", як те говорять вороги української державности. Українські маси часто лише інстинктовно шукають виходу зі свого матеріяльного та духового занепаду, а не маючи ясно поставленого перед ними фактора, який може вести їх на шлях всебічного національного розцвіту й особистого добробуту української держави, вони часто сходять на манівці, бо піддаються пропаґанді отих ріжних московських та польських, чи яких інших чужинецьких посіпак. Тому українська свідома інтеліґенція, українська провідна верства, тепер ясно й недвозначно поставила перед українським народом завдання створення своєї власної держави.

Отже потреба української держави випливає з внутрішніх інтересів самого українського народу, а не продиктована вона українським провідникам якимись чужими впливами, чи „німецькими марками". Україна вже мала досить ріжних спроб у хитаннях між Москою та Варшавою, або в закликанню до себе помочі „із-за моря", чи з дальших країн. Москва й Варшава завжди мирилися коштом закріпощення українського народу й розділу його земель, що ми бачимо й тепер. Андрусови і Риґи вічно повторялися й повторяються в історії польсько-московських взаємовідносин, коли ці „сусіди" починали миритися „на своїх" кордонах. Чи буде Москва Сталіна, чи Ніколая Палкіна, чи буде Варшава Пілсудського, чи якогось комуністичного „круля", чи Дмовського, вони все однакові будуть супроти України й все однаково будуть торгувати її землями, та продавати „некуплене".

Чужинецька поміч.

Чи прийдуть на допомогу Українцям при будові їх держави Французи, чи Бельґійці, чи Німці, чи Італійці, чи Анґлійців, чи хто інший, цілком природно кождий з них буде це робити не з любови до українського народу, не через високі принципи ґуманности, братерство народів; не задля права народу на вільне життя, а лищ задля власних державних інтересів. Лише одного разу ті інтереси будуть вимагати від Українців більше концесій, а в іншому випадку менше. Та чим менше будуть українські маси підготовлені до рішучої боротьби за свою державність, чим вони будуть менше сконсолідовані, тим дорожче доведеться їм платити за ту сторонню допомогу й за підтримку, без якої в історії ніколи не обійшлося визволення ніякого народу. Кождий нарід при будові своєї держави знаходив тих, які його підтримували, коли не матеріяльно й силою, то у всякому разі морально. Кождий нарід мав проти себе свою Польщу й свою Московщину, яких він нарешті переміг, коли ставав незалежною державою.

Такий саме шлях стоїть і перед українським народом. Будемо працювати над вихованням та консолідацією своїх національних мас, а також шукати на міжнародній арені тих, які в той чи інший спосіб поможуть Україні стати державою. Але тих приятелів ми не будемо шукати ні у Варшаві, ні у Москві, а тому й не сподіваємося чути звідти голосів приязні, а лише чекаємо ворожих нападів, які нам кажуть ще подесятирити свої сили для праці над вихованням українських національних мас та над пропаґандою української державницької ідеї на міжнародньому терені.

А всім Керенським, Мілюковим, Сталінам, Храбровим, Ґеровським і тисячкам інших скажемо трохи зміненими словами того, хто старався утворити велику, могучу Росію й вратувати царський престіл, та який згинув у Київі, а це був Столипін. Символічною була його загибіль від кулі в київському театрі, бо зі смертю його почався поспішний занепад царської Росії, а започаткований він був у столиці України, в Київі. Столипін свого часу сказав у Державній Думі, звертаючись до опозиції: „Вам нужни велікія потрясенія, а нам нужно велікая Росія". Отже ми, Українці, скажемо Москалям: „Вам потрібна велика тюрма народів Росія, а нам потрібна вільна й незалежна Україна".

(Кінець).

ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ Й КАНАДІ

Мабуть непотрібно вже вияснювати, яке значіння може мати Вистава в Шікаґо для української молоді в Америці, для тої молоді, якій ніколи ще не довелось бачити своєї Батьківщини. Українська Вистава в Шікаґо — це рідка нагода, яка дає нам можливість перенести з Рідної Землі частину духової й матеріяльної творчости нашого народу.

Письма, які надсилають нам ріжні молодечі орґанізації, а також ті статті, які появляються в пресі, вказуюдь нам наглядно, що українська молодь з великим зацікавленням очікує появи Вистави.

Українська Виставова Корпорація підготовляє Відділ Мистецький, який дозволить нашій молоді побачити напрямки й досягнення в усіх галузях українського мистецтва, яке під теперішню хвилю займає вже поважне місце серед культурних народів.

Дальше, підготовляє також Відділ Господарський, бо знає, що українська молодь хотіла би дізнатись, який той край її батьків, де він лежить, які багацтва зберігає його земля, скільки людей жиє на цій землі та що вони творять. Корпорація підготовляє теж Історичний Відділ, бо знає, що українська молодь цікава побачити картини з життя нашої минувшини, цікава власними руками торкнутися історичних наших памяток та на власні вуха почути українські думи, які розказалиб про минуле та долю й волю українського народу.

Українська Виставова Корпорація докладає всіх старань, щоби Українська Вистава в Шікаґо сповнила ці сподівання, які на неї покладає українська молодь. Виставова Корпорація підготовляє все, що в її спромозі, щоби ця Вистава була для української молоді в Америці й Канаді правдивим джерелом інформацій про нашу Батьківщину, вірним образом наших найкращих культурних надбань.

Українська Виставова Корпорація хоче, щоби ця Вистава була якнайбільше доступною для великої скількости української молоді Америки й Канади, а тому Корпорація доложить усіх старань, щоб улекшити українській молоді приїзд на Виставу.

Та в теперішний момент, момент підготовчої праці, Українська Виставова Корпорація звертається до Тебе, Молода Україно, за помічю і співпрацею. До Вистави вже дуже короткий час. Дотепер Корпорація не здобула ще фондів, потрібних на будову павільону, хоч обмежила вже витрати на цю ціль до мінімум. Тільки негайна поміч усіх, а в тому й поміч української молодої Америки й Канади може ще вратувати український павільон на Виставі в Шікаґо.

Звертаємось тому до всіх Молодечих Орґанізацій Америки й Канади, щоби взяли якнайактивнішу участь в Тижні Збірки на Українську Виставу та, складаючи уділ на Виставу в Шдкаґо, доложили й свою цеголку до будови українського павільону.

Укр. Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо.

Д-р Мирослав Сіминович, гол.; Ю. Небор, фін. секр.; Ст. Курoпась, секр.; Тарас Шпікула, касієр.

В. Кедровський.

ПАМЯТИ ВЕЛИКОГО АРТИСТА

(Спомин з минулого).

(6)

Репертуар українського театру поліпшився взагалі, бо вже цензура не „кромсала" так пєс, як вона робила це перед революцією. Знову приїздила до Херсону трупа разом з Садовським. Серед новинок театру вона привезла до нас пєсу Л. Черняхівської-Старицької „Гетьман Дорошенко". Я знову в театрі сиджу як на шпильках. Починається пєса. Зпочатку вона йде цікаво, але трохи заважко, трохи заповільна акція. Дорошенка грає М. Садовський. Правда, він відразу відріжняється від інших своєю геройчною поставою й чується, що серед свого оточення, кошового отамана І. Сірка, полковників Івана Мазепи, Самійловича та інших старшин, Петро Дорошенко є лідер. Уже з перших рухів, з перших слів артиста, з його постави чути, що ось він тут перший герой, хоч ще рівний зі всіми полковник. Розвивається дальша акція в пєсі й М. Садовський захоплює глядачів. Зрештою лише він один домінує на сцені: він титан духа, він людина незломної волі, він до забуття патріот і державник. Має свою власну концепцію будування соборної держави української і не зважає ні нащо, навіть на поклони своєї матери ігумені, не зважає на інші перешкоди, не зважає на те, що нарід бунтується проти нього через воєнні тягарі й руїну, не зважаючи на те, що він бачить, що нарід не доріс до власної держави, що нарід прагне „спокою", а не вільної держави, але нестримно йде вперед. Все валиться довкола нього. Навіть його найвірніший дорадник, І. Мазепа, вже перейшов до лівобережного гетьмана Самійловича, який з Москалями веде війну проти Дорошенка, щоб змусити його признати московсько-польський поділ України на дві частини, якого докопано в селі Андрусові між Польщею та Московщиною, а він, гетьман Дорошенко, веде дальшу боротьбу, повторюючи, що „біда з завзятого лише вогонь креше!" Проти нього йдуть гетьмани „закутні", такі як Ханенко, що з польської ласки став гетьманом лівобережної України, а там з Запорозької Сiчи піднявся Суховій за те, що Дорошенко пішов разом з Турками боротися проти Москви й Польщі, щоб лише створити „єдину українську державу". Здається, що всі повстали проти нього, а він, М. Садовський, у ролі гетьмана Дорошенка, каже: „Я не боюся отих закутніх гетьманів! Нехай летять на мене й побачимо, як вони спалять крила!" Отут чується, що це дійсно велика непереможна духова сила, яка криється не в ролі, не в гетьмані, а в тому артисті, який її віддає.

А ось М. Садовський (гетьман Дорошенко) приймає московського посла, котрий пропонує йому піддатися московському цареви, а разом з тим припинити боротьбу з Польщею. Отой московський посол обіцяє йому царську „милость": хутори, дорогі футра, шляхецтво й ріжні почести. І тут бачимо, як у грудях М. Садовського запалився вулькан; бачимо, як з кождим словом уся постать артиста дріжить, зростає й запалюється якимсь гнівом, а очі блестять призирством. Він ще сидить на своєму престолі, він ще навіть рукою поворушив і рота не відкрив, а вже його відповідь бачиш у цілій поставі. Ось гетьман зривається на ноги й сталеві звуки голосу, як молотом по криці, відбивають: „Я не крамар і Вкраїною не торгую. Двермп ти помилився, негідний хлопе! Я з діда прадіда козак!" При тих слоавх „з діда прадіда козак" від всієї розгніваної постаті Дорошенка ніби вдарила якась сильна електрична струя по цілій салі й саля залилася довгими невмовкаючими оплесками. Ота одна хвилина переданих авдиторії переживань артиста показала значіння слова „я козак" більше, ніж його моглиб вияснити сотки книжок і довгі історичні розправи. Тут було всім ясно, що то таке „козак", що це вірність вітчині й народови, шляхетність духа, відвага й краса духова й фізична, ця незломна воля. В дальшому ході гетьман каже І. Мазепі, що він схопив за шаблю, сіпнувся, щоб стяти нею голову татарському ханови, й спинився. „Чуєш, Мазепо; я, Петро Дорошенко, спинився; бо я гетьман!" М. Садовський так сказав ці слова, що в однім коротків реченню всі зрозуміли, що він, як козак Петро Дорошенко, не знає стриму й страху, але як гетьман він свідомий відповідальности свого вчинку й спинився, перемігши в собі невгамовану свою власну натуру, якої ніхто й ніщо й ніде не могли спинити та вгамувати.

Нарешті боротьба програна й Дорошенко не думає здаватись, оточений у Чигирині військами Самійловича та московськими. Він сподівається приходу на поміч Сірка, кошового війська Запорозького. Нема зовнішньої сили, якаб його зломила й він готовий боронитися до останньої каплі крови. Та ось ми читаємо його думки, які показано в пєсі як розмову з Україною, що зявляється до нього в образі помершої його матері. Тут він приходить до усвідомлення того, що його справа програна, бо нарід ще не доріс до зрозуміння його ідей і до пізнання його завдання; він зрозумів, що Україна ще багато має амбітників, які йдуть на службу до чужинців і нищать самі можливість збудувати обєднану українську державу; він зрозумів, що його вважають за честилюбця, який не для ідеї веде боротьбу, а за гетьманську булаву й нарешті він приходить до того висновку, що народови треба дати спокій, що козацтво мусить на власній шкірі випробувати московські та польські канчуки, а тоді воно може зрозуміє, куди його вів Дорошенко. Тому він рішає, що вже годі шарпати Україну боротьбою, а заспокоїти все можна лише тоді, коли він зложить свою булаву.

І ось ми бачимо, як Дорошенко прокидається зі сну й наказує піднести на башті білий стяг. Всі прибічники вмовляють його битися далі, бо ще надія є, прибув уже й Сірко з військом, але Дорошенко відповідає, що вже запізно: рішення принято й повороту нема. Попрощавшись зі своїми боєвими полковими прапорами, які „шуміли на славу Дорошенка, а тепер схиляться перед прислужником Москви", йде Дорошенко зложити свою булаву „тхорови поповичеви", честилюбцеви й московському слузі, гетьманови Самійловичеви, який крім того ще найбільше за все обезчестив Дорошенка, віднявши в нього жінку. Оцю останню сцену віддіграв М. Садовський так, що вона на віки лишається в памяти. Взагалі інтерпретація гетьмана Дорошенка М. Садовським така, що іншого артиста нема, й мабуть ніколи не буде, щоби з його гри лишилося таке вражіння, що людина кілька тижнів знаходиться під впливом динамічної постаті Дорошенка.

(Далі буде).

В купальні.

— Вчора я заглянув крізь щілинку до жіночої одягальні і подумай, що я побачив по тамтім боці?

— Що?

— Одно око.

— Кімната дуже дешева. Подумайте, що відси маєте краєвид на яких сто миль.

— Коли так, то мені мусите дати дешевше цю кімнату, бо я короткозорий!

РІШАТИМЕ УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ

Знову українська справа на шпальтах преси. Вістки з Льокарна про наради італійських фашистів з гітлерівцем Розенберґом та українською еміґрацією. Вістки з Берліна про конференцію Ґерінґа з французьким послом. Вістки про розстріл українських большевиків у Москві та звязки Конара з українською національною еміґрацією. Польська преса подала ці вістки під ріжними алярмуючими наголовками, в яких безупинно повторяється „Гітлєр" та спільна небезпека для СРСР, для Польщі, для мира та для цілого світу... А причиною того всього.... Україна.

Недавно ще гомоніла справа про Гіртенберґ. Вона своє зробила: „скріпила" союз Малої Антанти, пхнула додому Францію до Росії та навпаки і пішла в забуття. Це було переходове явище, як переходовим був транспорт амуніції в Гіртенберґу і мабуть ціле те „скріплення" Малої Антанти. Вслід за тим прийшов на шпальти Гітлєр. Події в Німеччині є її внутрішньою справою. Як довго там не зброяться, так довго не можна говорити про справдішну небезпеку для мира чи для Европи. Вестерпляте є пригідним місцем на склад муніції чи на уставлення гармат, але ним не можна доказати якоїсь німецької акції проти рівноваги сил. Ним не можна промовити до тих могучих в світі, які до тепер не виявляли найменшої охоти дати в потребі хочби одного вояка для оборони границь східної Европи. Вестерпляте та Гіртенберґ це переходові алярми, але не постійна небезпека.

Треба постійної великої небезпеки, коли має бути постійний союз „трох демократій", постійна приязнь совітсько-французька та постійна запорука теперішних границь повоєнних новотворів-„доробкевичів". Таку небезпеку знайшли в Україні. Бо, як довго існує українське „питання", а не українська держава, як довго Україна поділена між чотирма державами, так довго є спільна постійна небезпека, яка грозить теперішній „рівновазі" в Европі.

Ця небезпека сама була би все таки лише небезпекою для безпосередньо заінтересованих держав. Але вона являється небезпекою всієї світової демократії, якщо її получиться з диктатурою Гітлєра. Бо до Муссолінія вже Европа привикла. Але з неспокоєм глядить Англія та Америка на Гітлєра. І тому „Газета Польска" пише, що „**Гітлєр плянує поділ і ліквідацію устрою СРСР**", і тому вся інша преса кладе акцент на Гітлєрі та рівночасно лучить справу з українською еміґрацією, яка з гітлерівцем Розенберґом „плянує поділ" СРСР.

Один цільний вистріл має вбити двох заяців. В цьому випадку один вистріл має вбити ціле їх стадо. Він має ще більше переконати Москву про „спільність інтересів", має відтягнути її від Німеччини, спрямувати дотеперішні совітські замовлення до Франції та Польщі та пригадати їй, щоби до Харкова вислано більше Постишевів. Він має переконати Англію про конечність східного Льокарна, про небезпеку для демократій і створення союзу „трох демократій" — це є Франції, Англії й Америки. Загроза миру являється теж побажаним оправданням ріжних „забезпек", „здавлення небезпеки в зародку"; для конференції в Женеві дошкою рятунку, бо Франція мусить чейже мати якогось чорта на стіні, який унеможливлює її розброюватися. В „переконаній" Англії мусіли би щезнути в англійськім парляменті ріжні пригадування про Українців у Східній Галичині, які все таки є неприємною справою. Вкінці дається оцьому українському — теж неприємному — „питанню" так улюблену етикетку „німецької інтриґи", через що воно для західньої Европи має стати теж неприємним, а у свідомости польського політика та горожанина розплинається як „німецька інтриґа" в щось поза Німцями „неіснуюче", чи в „інтриґу як таку".

Се був би один бік медалі. Гляньмо коротко ще на другий бік. Треба великої наївности, щоби думати, що Гітлєр тепер не має нічого пильнішого, як робити „поділ" СРСР, чи помагати Франції (!) у відібранні України. Дальше: лише несеріозне відношення польської політики до України та Українців є причиною писанини, що, мовляв, Гітлєр рішає про майбутність України через Розенберґа чи Ґерінґа, з Льокарні чи в Берліні. **Бо про це майбутнє рішатиме українська нація**, яка всуперечь польській діялектиці не думає перемінитися в щось „неіснуюче", але яка вже від 1917/18 р. зголосила свої права до самовизначення **і їх собі вибore!**

Українікус.

„Новий Час".

ІДІМО ВПЕРЕД!

Ідімо вперед всі сміло
Крізь колюче терня й скали;
Хоч паде слабее тіло,
Знов вставаймо, бо у дали

Воля нас всіх жде віками.
Ідім же до цілі сміло,
Хоч трудний шлях йти горами,
Хоч вже сонце загоріло

І темна ніч нас покриє
Серед шляху, крізь безодні,
Завтра вовком завиє,
Тож гартуймось всі сьогодні,

Щоб цю нічку пережити
І перейти всі недолі,
Завтра сонце ме сходити,
Сонце щастя, свобод, волі!

Дм. Захарчук.

ПОДЯКА.

Dear Sir:

As a member of Ukrainian National Association, Assembly 269, I appreciate your check for $50.00 which U. N. Ass. have sent me on my part of disability which I have been handycaped for many years. And now I give my thanks to the officers of the Ukrainian National Ass. for their duty which they have done on my part.

And also I thank the officers from the local 269 for their splendid work which they have done for me. Now I urge every Ukrainian to join the Ukrainian National Association because it is the only kind of organization in existance for the people whome it protects from sickness and disability.

So oncemore I say, Join U. N. A. and if you do you'll never regret it.

Very truly yours,

Theodore Nariwny.

ПІДЗЕМНЕ МІСТО ГАРІЯН.

Будапештанська ґазета „Пешті Гірляп" помістила статтю свого кореспондента про підземне місто Гаріян в Африці. Місто це є в Лібійській долині, а одиноке воно в світі своєю оригінальністю. На протязі століть мешканці його, наче хроби, живуть під землею і виходять на поверхню землі лише до худоби та до оливкових садів.

Вступаємо на дорогу в підземне царство та вслід за провідником попадаємо в темний коридор, а відсіля виходимо на широке підземне подвіря. Діти, що збіглися з ріжних сторін, обступають нас цікаво, мущини ввічливо кланяються. Двері деревляні та прикріплені петлями до стовпів.

Всі мешканці того підземного царства — Жиди. Вони високі ростом, худощаві, а лиця їх темні, наче в Арабів.

Питаюся, чому вони вибрали собі таке дивне життя. Таж довкола сонце, зелень гарної Лібійської долини. Гаріянець здвигає плечима. Так жили його діди й прадіди.

Час від часу підземну вулицю перетинають підземні площі, похожі на невеличкі підземні кратери з вуличками, що розбігаються на всі боки. Всі вулиці того підземного царства дуже вузькі, мусимо пересуватися попри доми, щоби перепустити жінку, яка їде на мулі в зімятій, полинялій одежі.

Підходимо до хати рабіна. Провідник іде шукати самого рабіна, щоби дістати в нього дозвіл оглянути синаґоґу. Вкінці зявляється рабін на дорозі своєї підземної хати. Це високий, бородатий чоловік у білому турбані, в білому шерстяному бурмусі, похожому на римську тоґу.

Синаґоґа не має стелі. Високо зверха крізь квадратний отвір у землі видно клапоть синього лібійського неба. Грубі деревляні лавки розставлені рядами, а підвищення, що є посередині, покрите плетеною роґіжкою. Все тут старе й може розсипатися при найлекшім доторкненні. Стіни зів зуб часу, стовпи дрижать від наших кроків, Кивот у якім переховується звитки тори, вирізьблений по мистецьки. Зверха звисають половилі шовкові завіси.

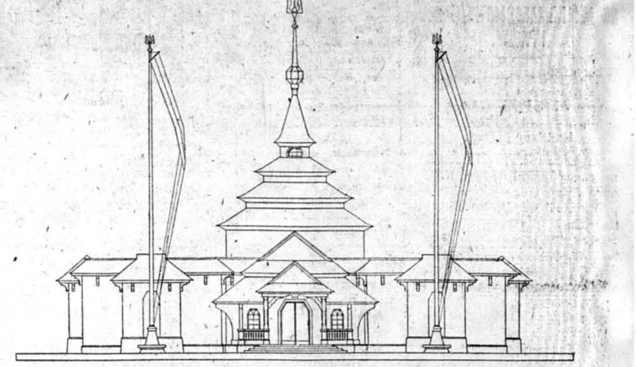
Рабін упевняє нас, що підземне місто істнує вже 2,000 літ, одначе давно вже населення міста ані не зростає, ані не меншає. Так як мало 10,000 населення за дідів, так і тепер живе тут 10,000 людей. Не вдержують ані торговельних, ані інших взаємин із зовнішнім світом. Купці є, та їх нуждена торговля обмежується до підземеля.

Влади в місті нема, громада править сама собою. Поправді, по словах рабіна, і правити нічим. Життя минає так, як минало тисяча літ тому. Тюрми нема. Коли хтонебудь провиниться чимнебудь, судить його вся громада, одначе кари відсиджування тюрми нема.

Крадіжи й убивства зрештою невідомі в історії міста. Одиноке, що мешканці підземного міста запозичили в сучасної цивілізації, це... грамофон.

Населення живе нужденним життям, тиснеться в підземних печерах, в яких майже нема ніякої обстановки. Кожна сімя сама випікає хліб для своєї потреби, як майже всюди в Лібії; мяса майже не їдять. Люди ті говорять між собою старогебрейською мовою, лише найстарші знають трохи арабську й італійську мову.

Підчас великої війни, коли Араби воювали проти Італійців і Жидів, підземне місто Гаріян відбивало облогу. Всеж місто мусіло піддатися і побідники уладили побідженим справжній погром. Підземні вулиці залилися кровю. Від того часу мир серед Арабів і Жидів привернено, одначе всі тямлять сцени жахливих убивств. Жиди з Гаріяна й далі стараються не мати взаємин з Арабами. Не мають теж звязків з італійськими властями, бо ніодин мешканець того підземного міста не збогатів так, щоби платити податки.

Проект Українського Павільону на Світову Виставу в Шікаґо.

НОВА КНИЖКА.

Лев Ясінчук: „**Для рідного краю, відгомін ювилейних свят в Америці у честь Рідної Школи**". Львів, 1933. Накладом автора. Стор. 98. звич. 8-ки. Ціна 1.50 зол.

Розмірно невелика книжка, бо 100 сторін друку враз із змістом, а така цінна. Цінна тим, що наглядно показує читачеві ту національну ідеольоґічну (в ширшому значінні того слова) єдність українського народу, деб він не жив.

Де той цемент, що обєднує поневолені, розділені і по цілому світі розпорошені частини нашого народу? Де ті духові нитки, де та невидима сила, що сціплює всіх Українців, лучить їх нерозривно без огляду на віддаль, на інші обставини, на протяг більшого чи меншого часу? — Книжка Л. Ясінчука дає ясну відповідь. Це велика ідея Рідної Школи.

„Рідна Школа — це щось молодого. Це не балакана доктрина, але живе життя, яке обновлюється, відмоложується предметом своєї опіки — молодю. ...„Велика ідея, яку переводить Рідна Школа в душах молоді, яку обєднує на рідній землі людей ріжних політичних національних відтінків, обєднала довкола себе також усе, що було між еміґрацією здорове духом, що було будуче, творче".

А це сміливе твердження в останньому уступі „Духове обєднання" наглядно удокументовує шановний Автор у 58 розділах з наведенням місцевостей, осіб, установ, орґанізацій і фактів, безліч фактів. Освітлення сучасних важких відносин в Америці, зусилля ворожих національному обєднанню елементів, що бажалиб посіяти між нами зневіру і позбавити благородні змагання установ і одиниць в напрямі скріплення національного фронту — вказують на немалі трудноції творчої праці. Одначе з другої сторони здоровий національний інстинкт самозбереження, нестримна воля послужити народній справі, зокрема своїй Національній Метрополії — Рідному Краєві в першу чергу через піддержку всенародньої установи „Рідна Школа" — перемогли. Всюди витали делеґата Гол. Управи Рідної Школи з великим захопленням, а рідношкільні ювилейні свята обєднували духово заокеанських земляків з їх рідними сторонами, захоплювали й українську молодь, що родилася й виховувалася на американському ґрунті.

Перечитати цілий цей калейдоскоп зусиль економічно знеможеної американської української еміґрації для Рідної Школи корисне й потрібне всякому, що цікавиться нашими національними, культурними і виховними справами. Американці побачать у тій книжці фільмові знимки їхніх власних змагань, побачать самі себе, свої діла, свої успіхи. А Рідний Край наглядно переконається, що не стоїть осамітнений в сімї ріжних народів; що там, за океаном, жиють і бються щирі українські серця, які спочувають Великій Ідеї, котру заступає Рідна Школа, та в міру сил підпомагають.

Під зверхним оглядом книжка видана дбайливо і повинна знайтися в кожній прилюдній чи приватній бібліотеці.

Іван Герасимович.

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

Український Технічно-Господарський Інститут Позаочного Навчання (висока школа позаочних студій) при Українській Господарській Академії в Подєбрадах **відкриває на весні 1933 року курси українознавства.**

МЕТА КУРСІВ: дати систематичне знання, необхідне кожному свідомому Українцеві.

НА КУРСАХ ВИКЛАДАТИМУТЬСЯ ПРЕДМЕТИ: історія України, українська мова, історія української літератури, українська культура, фізична географія України, економічна географія України, соціографія, історія українських громадських рухів XX ст., націольогія.

Для викладів на курсах, крім професорів Української Господарської Академії, запрошується видатних фахівців, професорів високих шкіл, зокрема професорів Українського Університету й Українського Високого Педагогічного Інституту в Празі.

Курси триватимуть 3 семестри.

Після закінчення курсанти дістануть належні свідоцтва.

За інформаціями звертатись:

Ukrajinska Hospodarska Akademie, Podebrady, Tchecoslovaquie.

СПОМИН З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ІМІҐРАНТА В АМЕРИЦІ

Відчуваю потребу описати частину мого життя в Америці. Подаю своє імя тільки до відома редакції, бо не хочу, щоби ширший загал знав, хто я є. І заявляю, що тільки подаю дещо, бо наш часопис читають і діти, то мушу з тим рахуватися.

До Америки приїхав я в 1910 р. По році побуту я захотів оженитися з дівчиною, яка була мені добре знана з діточих літ і була мені до пари. Я її дуже любив, але своякі відраджували мені женитися з нею. Одні казали, що я ще замолодий женитися, а другі розповідали ріжні річи про дівчину. Та я не звертав уваги на ті балачки. Подумав собі, що й багато дечого вигадували люди, коли говорили і за моє молодече життя. У молодім віці зазнав я усячини. І доброго й злого. І думав собі, що вже якось будемо собі разом вкупі жити. І одружився.

Перші чотири роки жили ми, як то кажуть, як голубів пара. За ті роки не завважив я в нашім співжиттю нічого злого. Згодом перенеслися ми до другого міста, де я дістав добру роботу і добре заробляв. Тільки не було в нас знакомих. Ми наняли дім. А жінка каже, що я занятий при роботі, а вона не має що робити в хаті. І порадила приняти на борд (харчування) кількох знакомих як бордерів (харчівників). Казала, що заробиться дещо на бордерах і буде чим рент заплатити.

Як прийшли бордери, прийшло більше грошей, але пропало моє життя і пропала любов між мною і жінкою. Мої товариші зачали мені дещо доносити, що мене дуже боліло й непокоїло, а далі зачав уже сам спостерігати, що з моєю жінкою недобре; не та стала. Я зачав її просити. Плакав перед нею як мала дитина. Та ніщо не помагало. Згодом жінка навіть не крилася з тим, що заходить собі з бордером. Це довело мене до розпуки і я хотів наложити на себе руку.

Одного разу приходить до мене бордер з моєю жінкою, кладе на стіл тисячу долярів і каже:

„Бери собі ті гроші і їдь, куди хочеш. А я беру жінку. Як тобі грошей не стане, пиши, а я пішлю тобі більше."

Я стояв як укопаний і дивився то на жінку то на гроші. Таксамо жінка дивилася то на мене то на гроші.

Я не відізвався на те ні словом, але вийшов з хати і пішов до парку над озеро. Довго я так сидів нат тим озером і роздумував, а вкінці рішився таки скочити в став і скінчити з життям.

Та в тій хвилі я запримітив у корчах якусь людину. Я пізнав у ній свого знакомого Д. Він там видно причаївся і уважав, що зі мною буде. Як він побачив, що я його пізнав, приблизився до мене, сів коло мене, обняв мене і каже, що він знає добре усю мою біду, як теж знає, що я задумую робити.

Він почав мене розважати і каже, що це гріх губити душу, бо світ великий і є де й добре жити; а як не можна на один лад, то треба пробувати на інакший. І взяв мене за руку та запровадив до салуну.

Від того часу я збайдужнів до всього. Пив і тратив гроші, на що попало. Купував непотрібні річи, роздавав гроші дітям на вулиці та купував дорогі дарунки для людських дітей.

Але від жінки не відходив, а на все дивився крізь пальці. Її й бордерови давав повну волю. І просив Бога, щоби чим скорше наслав на мене смерть. З другого боку я був певний, що вони обоє скоро мене зглядять з того світа і я їм уступлюся з дороги. Людям нічого не розповідав, бо не хотів, щоби мене на сміх брали. Отак бо собачому гниа я 6 літ. А жінка ходила одначе, як коли бордера так і коло мене. Я мав зваренe й спечене і чисте біля. Та любов вже до жінки геть пропала.

По 6 роках ми розлучилися з бордером і переїхали в інше місто. Тут були вже мої односельчани і ми жили у тім місті довший час. Про людське око ми жили не зле. Люди не знали нашого минулого. Жінка стала в тім місті доброю жінкою. Робила за двох. Старалися направити зло. І нераз плакала, що зле поступила. Були гроші, а вона нераз каже, що з грошей, коли нема між мною і нею любови. Та моя любов до неї завмерла раз назавжди. І так було до її смерти. Я похвав її по людськи, як свою жінку.

Мої приятелі, котрі не знали про моє собаче життя, нераз дорікали мені за те, що я не мав любови до своєї жінки. Та всі вони не знали, що я пережив за шість років, коли мені серце рвалося з болю і сорому.

Перед смертю я простив усе жінці. Та що з того? Тої минувшини ніяк забути не можу.

Бордер, котрий розбив моє життя, оженився тому 7 років. Жив зі жінкою як пес з кстом. Мав зложених 8 тисяч долярів і жінка їх усі розтратила, а його самого вічно волочила по судах. Вкінці він голий-босий покинув її.

Отака кара божа. За мої сльози і він карається.

Не можу забути тільки мого товариша й приятеля Д., що мене розраджував у найгіршій для мене хвилі життя. Згадую часто за нього, бо він мене пригорнув до себе як рідного брата. Походив він з Великої України.

—o—

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо подає до відома всіх виставців, які хотіли би мати свої окремі відділи при Українській Виставі, що треба зголосити свою участь якнайскорше, як також подати бажану скількість місця під окремі відділи, щоби Корпорація могла заздалегідь вичислити місце, яке їй буде потрібне по виставленню своїх власних експонатів.

Зголошення просимо надсилати на руки Ділового Комітету Корпорації, який уділяє всіх інформацій у цій справі (щодо ціни й інших удогіднень).

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВОВА КОРПОРАЦІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ВИСТАВИ В ШІКАҐО

ЗА ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ:

Д-р Мирослав Сімінович,
голова;

Інж. Стефанія Чижович,
секретар.

— Лесю, ти, як бачу, наняла собі дуже гарну служницю.

— Боже мій, мусіла наняти, щоби мій Філько сидів вечерами дома.

С. Трач (Едмонтон, Алта.)

ҐАРНА ГОЛОВА, АЛЕ...

Тут в Канаді наші хлопці
Гарно виростають,
Та хто вони і що вони,
То вони не знають.
— Питаюся раз у салі
Парубка одного,
Чи Вкраїнець він, чи Поляк
І з села котрого.
— Чоловік я, — каже він, —
Маю вуха й очи,
А назвати мене можна,
Хто лиш чим захоче.
— Воно — кажу — троха зле,
Бо й кінь очи має,
Та всетаки лише конем
Його називаєм.
І ще раз його питаю,
Що він пороблює,
Чи працює для народу
І в чім помагає.
— Я те роблю, що трапиться,
Щоби гроші зробити,
А в читальню не йду вчитись,
Лиш щоб час убити.
На що — кажу — Україна,
Коли тут є пиво,
Тут є дівки і пулруми
І всіляке диво.
Подивився я на нього
Тай жаль мені стало,
Що голова в нього гарна,
А розуму мало.

На годині релігії.

Катехит: Хто з вас скаже, як обійшовся фараон з Иосифом?

Ученик з останньої лавки: Я скажу: Посадив його на дах.

Катехит: Що ти плетеш? Де ти таке вичитав?

Ученик: В Біблії. Там є написано, що фараон вивищив Иосифа понад свій дім.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЛЕЙТРОБ, ПА.

На Рідну Школу.

Парох о. В. Коритовський пригадав людям про стан Рідного Краю і про потребу нашої помочі для Рідної Школи. Парохіяни рішили переслати коляду на Рідну Школу. Колядою занялися Теодор Королевят, Стефан Іваніцький і Лешко Гаванчак.

Заколядували $10.00, які вислано через Обєднання на Рідну Школу.

Уряд парохіяльний
в Лейтроб, Па.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідний Край.

На весіллю Стефанії, дочки Семена Криськова, не забули за Рідний Край при веселій забаві.

Семен Криськів жертвував 2 доляри на Українську Військову Організацію, а 5 дол. 50 центів зібрано поміж гостями дрібними датками на Рідну Школу.

Збірку в сумі $7.50 вислано через Обєднання на призначену ціль. Збірку перевів гром. М. Никифорчин.

М. Никифорчин.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Коляда на Рідний Край.

Як кождого, так і цього року члени Січи ім. Д. Вітовського і стрілецького гуртка ч. 8. пішли в часі Різдвяних Свят з колядою на Рідний Край.

Коляду зложили: А. Климкович $5.00;. По $3.00 зложили: д-р Михаленко, Д. Шмагала, Р. Павлишин і І. Сарахман; по $2.00 зложили: М. Левицький, І. Писарчук, В. Козир, П. Лемещук, І. Бурян, П. Дарош, П. Головчак, П. Рурич, Коберський, І. Добромильський, С. Чичота, Гр. Олійник, М. Стельма, І. Добровольський, о. М. Запаринюк, І. Попович, А. Когут, А. Андрієвський, М. Голобець, С. Ґирин, І. Ґніт, С. Білик, П. Корпан і В. Третяк; по $1.50: І. Добравський і П. Модний; по $1.00: Г. Коваль, А. Гевусь, Т. Бандура, О. Кульчицька, Я. Колодій, А. Ліска, М. Мартиняк, І. Івахів, М. Притуляк, В. Онищук, о. Ганулҗ, І. Залупчик, І. Оленюк, С. Щерба, І. Пукач, П. Свідрик, Н. Чубінський, І. Юнич, С. Морозович, В. Волошин, п. Скуба, Й. Ґрубер, А. Ручинський, Г. Лозинський, І. Милянич, Н. Лямбор, А. Ґоїк, А. Турок, А. Малахівський, А. Сидір, Ст. Підвирайло, Ф. Пукач, В. Вадюк, І. Вознюк, М. Вербинський, Д. Токар, Й. Хміль, І. Розуміло, А. Банась, Т. Добош, В. Кобилянський, В. Кокоць, І. Клим, М. Петрівський, В. Тодор, Футрик, Гр. Брикайло, М. Когут, С. Чичота, Д. Дарош, Д. Которош, В. Стельма, Г. Зінків, Л. Котович, І. Мазур, Н. Хмарик, Д. Брошко, Й. Труш, І. Вівчарський, І. Пашковський, Н. Кухаришин, Ш. Смит, Т. Кальмук, О. Шалапій, І. Галицький, О. Каплиш, І. Панасюк, Г. Кисіль, М. Бурко, П. Пашковський, Т. Бобечко, С. Дмитрусевич, В. Ґурин, Я. Джексон, І. Конет, Н. Павлюк, Н. Дальний, С. Стойко, С. Труш, Й. Шелеста, Репета, І Сушко, М. Лазар, М. Барецькей, М. Сподар, М. Білецький, Й. Заврацький, І. Сподар, Г. Кравчишин, П. Ольховий, Н. Бусько, Т. Данилович, П. Полівчак, Г. Кукіз, І. Жук, А. Білінський, Т. Папа, М. Лупан, Ф. Баран, І. Теличка, В. Потюк, В. Форемний, С. Ломиш, М. Бежик, Н. Каїк, Я. Волянський, Г. Самотіс, М. Костик, Ф. Мураль, І. Владика, П. Гапій, Я. Павлишин і В. Баранський; С. Загайкевич 75 центів; по 50 центів зложили: А. Слободзян, П. Лежан, С. Постолюк, Д. Волянський, Г. Бліщ, М. Куць, М. Коваль, В. Лемещук, Г. Коник, М. Сломінська, Т. Яким, С. Косць, Н. Габіль, І. Цьомик, М. Пискливий, М. Мохнач, Н. Ґолдер, І. Костян, М. Шеґда, Шуманський, І. Кухта, Н. Задорецький, Г. Фупташ, М. Камінський, О. Зіґнер і Мураль; А. Панасюк 25 центів.

Разом заколядовано $201.00. Розходу було $30.13. Осталося $170.87.

До Обєднання вислано $170.-00 з призначенням:

Військовій Організації $50.-00; Рідній Школі $50.00; Інвалідам $25.00; Політичним Вязням $25.00; Вдові по Головінськім $10.00; На висилку делеґатки на міжнародний жіночий конґрес $10.00.

Щире признання належиться тов. Бзілеви, котрий, не маючи змоги піти колядувати, дав свій автомобіль до розпорядимости колядникам.

Колядували: ґрупа Вест сайд: Л. Котович, С. Постолюк, П. Карабін, В. Волошин, П. Потюк, Т. Оліяр, П. Свідрик, Д. Загута. Ґрупа Іст сайд: І. Попович, І. Когут, М. Лазута, Й. Труш.

Гнат Лозинський.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

SCHOOL PUPILS GIVE CONCERT.

Ukrainian Juvenile Band, Chorus Are Heard.

Children of the Cleveland Ukrainian school, Lamontier and East blvd., last night participated in a concert program honoring Taras Scheuchenko, national poet and hero, Hungarian Workers' hall, 11123 Buckeye rd.

Band, under the direction of Charles Lesko, played traditional Ukrainian songs, while the school chorus, dressed in native costume, sang choral numbers in both English and Ukrainian. They were directed by Anton Kohut.

Omer E. Malisky, Cleveland attorney, spoke. Steve Kraschik, Harry Kukez and Joseph Zolkiewski are officials of the school.

(**Cleveland News**,
March 20, 1933).

—o—

PLAN CARD PARTY

Ukrainian Democratic League Members to Gather.

The Ukrainian Democratic League of Cuyahoga county will give a card party and athletic entertainment Saturday, March 25, at the Ukrainian National home, 2253 W. 14th st.

Theodore Papa, Steven Corolko and William Husel form the committee in charge.

Officers and trustees of the organization are: Omer E. Malisky, president; John Tarnawski, Michael Smilchak, John Voloshen, John T. Bilinski, William Husel, Walter Woycitzky, Stephen Corolko and Sam Fadek.

(**Cleveland News**,
March 21, 1933)

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ТРЕНТОН, Н. Ж. Спеціяльний мітінг Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 245, відбудеться в суботу, 1 квітня, в годині 7-ій ввечір, під ч. 18 Вудлан Ст., на жадання контрольної комісії в справі дуже важній. Обовязком є кождого члена і членицї явитися на цей мітінг на означений час, бо справа великої ваги. Рівнож проситься головного урядника п. Стадника прийти на цей мітінг. — Іван Сабат, предс.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє місцевих і позамісцевих членів і члениць, що квартальний мітінг відбудеться в суботу, 1 квітня в годині 8-мій ввечір, в гали Укр. Роб. Дому, 66-68 Іст 4-та вул. Проситься всіх членів і члениць прийти на ті збори і вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Членів, котрі хотять змінити свої грамоти зі старого до нового роду, проситься принести з собою на збори свої старі грамоти. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Т. Ніньовський, предс.; С. Стефанишин, фін. секр.; І. Хома, кас.

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в неділю, 2 квітня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній при 7-ій і Карсон ул. Проситься всіх членів явитися на мітінг, бо є важні справи до полагодження. В березні суспендовано 48 членів з причини, що не було досить грошей в касі заплатити за всіх членів. Кождий член, коли хоче бути дальше членом У. Н. Союза, мусить прийти і заплатити за квітень, щоби його приняти наново. Котрі члени ще не переписались до нової системи, то нехай принесуть свої старі грамоти на мітінг і підпишуть аплікацію на нову грамоту. Хто перепишеться на нову грамоту, той не стратить того, що наскладав через 15 років. — Дмитро Василик, секр.

NEW BOOKS AND MAGAZINES.

YEARBOOK — 1933 — UKRAINIAN CIVIC CENTER, New York, 25 cents.

One of the most interesting accomplishment of the Ukrainian Civic is the Year Book. This book has been composed, printed, and designed, by the member themselves. Material comprised, proves the enthusiastic work of the girls and shows toward what field the Center is aspiring.

It has taken quite a long time to publish this magazine but in the end, the hard labor has been compensated by its invaluable worth. The magazine bound in an attractive yellow cover is snappy. A unique design in blue, sketched by our artist Elizabeth Dyczko, enhances the cover, thus allowing the eyes to capture its beauty.

Meterial collected by the editors adds special credit to the magazine. A "Chapter from Ukrainian History", written by Mr. Kedrowsky, is one of intellect and will find interest for those who appreciate deep concentration. "Confession of the President," certainly does intimate her thoughts. "What the Future Holds," is a wow! Some of the girls are undoubtedly ensnared into fates strange hold. "Helpful Hints and Suggestions," advises the girls as to how, and why. These and countless of other English and Ukrainian editorials, humors, etc. are included.

Young girls interested in the Center's doing will find the book indispensable. It will enable you to acquaint yourselves with the club, its purpose, the various girls, their standing with the club, and so on.

All in all, the Year Book is the best Ukrainian-American magazine which should find room in each heart and book case.

Here's hoping that the Year Book locates a place for itself in every home. So Folks' snap in every home. So Folks, snap in the Civic Centers's hilarious magazine.

Irene J. Lenchuk.

Замітка в дневнику.

В одній з польських провінціяльних ґімназій професор записав до дневника таку замітку: „Ціла кляса ходить по клясі і не звертає уваги на мої уваги, звернені до кляси.

The Sport Whirl.

UKRAINIAN A. C. WINS TITLE IN CITY BASKETBALL LEAGUE BY DEFEATING P.N.A.'S 30-12.

The Ukrainian A. C. won the championship of the Ambridge City Basketball League last night at the senior high gym by taking the second straight game from the P. N. A.'s first half champions, by the one sided score of 30-10.

Emil Patrick, Ukrainian star forward, was again high scorer, with five field goals and two fouls, for a total of 12 points while Bill Mazurick caged three field goals and four fouls for a net of 10 points.

The Polish boys were limited to two field goals. The Ukrainians jumped off to a 7-4 lead and were never headed.

P. N. A.'s 10		Ukes A. C. 30	
Jurkowski, f	1	Bucka, f	...1
Brokas, f	..1	Patrick, f	...5
Nawrocki, c	0	Suckey, c	...1
W. Lesney, g	0	Tabisz, g	..0
Ceglarski, g	0	Mazurick, g	0
Moslik, g	..0	Wronsky, g	0
		Kubia, g	...0
		Cycyn, f	0
		Tark, g	0

Fouls: 6 out of 10 for P. N. A.; 10 out of 12 for Ukes.

Referee: Lewis.

Score by quarters:

Ukes	7	8	8	7—30
P. N. A.	4	2	3	1—10

(**The Daily Citizen**,
Ambridge, Pa., March 24, 1933).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(6)

„Тримайте повітроплав у такому напрямі! Не змінюйте його! Це не повітроплав ухиляється від свого напряму лету, але стрілка компаса, бо на неї ділає невідома сила маґнету, що отут десь знаходиться", говорив Ґрідлі. „Я думаю, що саме тут нам треба шукати заглибини в землі", закінчив він. „Ви знаєте, що я не вірю вашій теорії", відповів капітан Зупнер. Разом з тим він ще нижче спустився з кораблем і тепер летів над самими сніговими полями.

„Дивіться на сонце", говорив Ґрідлі. „Воно якось стало тут вищим. Безперечно ми спускаємося вниз і вже спустилися значно. Тут ніби й повітря стає тепліше, бо ми наче знаходимося в якімсь захистку. Я ні трохи не буду здивований, коли ми отак долетимо до того місця, де сонце буде майже над нашою головою. Я думаю, що не помилюся, коли скажу, що ми дійсно наближаємося тепер до тої заглиблини в землі, яку я називаю Пелюсідар".

Скоро наступили якісь дивні сумерки. Знизу падали проміні сонця, а згори відбивалися проміні трохи іншого кольору. Здавалося, що те світло йде з невідомої планети, чи зпоза далеких хмар. Кругом усе було освітлене якимсь казковим світлом, а його проміні ріжними кольорами відбивалися на небосклоні та на відкритому морі, яке тут було вільне від ледів. „Дивіться сюди! — звернув Тарзан увагу на термометер. „Тут тепер 20 ступнів вище зера.

Потім Тарзан знову закричав: „Дивіться! Земля перед нами!" Всі звернули увагу в той бік і побачили землю. „Земля має бути значно дальше. Адже Сибір звідси на яких тисячу миль" завважив капітан Зупнер. „Це для мене зовсім невідома земля. Отже ми відкрили нову землю біля північного бігуна, але землю, де є тепло. Може це дійсно ваша земля Пелюсідар?" — звернувся, він до Ґридлія. Не можна переказати, як усі були захоплені своїм відкриттям.